

26.9.2018

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 26.9.2018

Aika	keskiviikko 26.9.2018 klo 14-16
Paikka	Kansalliskirjasto, Päärakennus, Yliopistonkatu 1, 2. krs, C222, Fabiania-kokoushuone
Läsnä	Riitta Pyykkö, vararehtori, Turun yliopisto, puheenjohtaja Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut Jouni Koski, rehtori, Laurea ammattikorkeakoulu (etäyhteydellä klo 14-15) Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus (saapui 14.09, lähti 15.41) Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto (etäyhteydellä) Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu (etäyhteydellä) Sami Niinimäki, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö (Anne Luoto-Halvarin varajäsen) Ulla Nygrén, kirjastonjohtaja, Turun yliopisto (Minna Niemi-Grundströmin varajäsen), lähti 15.35 Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto (etäyhteydellä) Marja Malminen, kirjastotoimenjohtaja, Lahden kaupunginkirjasto (Liisa Rossin varajäsen), saapui 14.12 Tapani Sainio, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Sirpa Suonpää, johtava asiantuntija, tietopalvelu, Luonnonvarakeskus Kimmu Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto (Pia Södergårdin varajäsen) Ari Alkio, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib, sihteeri
Poissa	Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Minna Niemi-Grundström, kirjastonjohtaja, Tampereen yliopisto Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi
Asiantuntijat	Paula Mikkonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Esittelijä	Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n varajäsen on vaihtunut, uusi varajäsen on Arenen toiminnanjohtaja Petri Lempinen.

Hyväksyttäneen esityslista.

Tiedoksi ed. kokouksen hyväksytty pöytäkirja (Liite 1).

Keskustelu:

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.04.

Päätös:

Esityslista hyväksyttiin.

26.9.2018

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

2. FinELibin palvelusopimusuudistus

FinELibin palvelusopimuksen kommentointikierros on päättynyt pääsopimuksen osalta. Sopimus lähetettiin kommentoitavaksi kaikille konsortion jäsenille (asiakkaille) sekä kirjastosektoreiden toimielimille. Kommenttipyyntöön vastasi 29 organisaatiota:

- 10 yliopistoa
- 6 amkia
- 7 tutkimuslaitosta
- 1 yhteiskirjasto
- 5 yleistä kirjastoa.

Kommentteja/muutosehdotuksia tuli yhteensä 130. Useimpiin kohtiin tuli yksittäisiä kommentteja. Kommentit/muutosehdotukset ja FinELibin vastaukset niihin näkyvät liitteenä olevassa koosteessa (Liite 2). Hyväksytyt muutosehdotukset ovat vihreällä pohjalla. Niiden pohjalta on valmisteltu liitteenä oleva uusi sopimusluonnos (Liite 3).

Sopimuksen liitteenä on tietosuojaliite (Liite 4). Tutkimuslaitosten palvelusopimukseen sisältyy lisäksi palvelumaksuliite (Liite5). Tietosuojaliite saatiin kommentointikierrokselle jäsenorganisaatioihin vasta syyskuussa. Kommentointi jatkuu 21.9. saakka.

Esitys:

Käydään läpi keskeisimpiä kommentteja/muutosehdotuksia. Hyväksytään sopimusluonnos. Keskustellaan tietosuojaliitteestä ja siihen saaduista kommenteista. Hyväksytään päivitetty luonnos tietosuojaliitteestä myöhemmin syksyllä sähköpostikokouksessa.

Keskustelu:

Terhi Manninen esitteli palvelusopimusta, tietosuojaliitettä ja niihin saatuja kommentteja/muutosehdotuksia.

Muutamissa jäsenten kommentteissa oli esitetty ohjausryhmän sääntöjen ja lisenssipolitiikan lisäämistä palvelusopimuksen liitteiksi. Todettiin, että riittää kun dokumentit ovat FinELibin verkkosivuilla ja niihin on sopimuksesta linkki.

Palvelusopimuksen kohdassa 12 keskusteltiin yleisille kirjastoille tarjottavista palveluista. Arja Tuuliniemi totesi, että opetus- ja koulutusministeriö arvioi parhaillaan yleisille kirjastoille tarjottuja aineistohankinta- ja asiantuntemuspalveluita ja tätä varten mm. FinELib-konsortio ja yleisten kirjastojen konsortio ovat kuvanneet yleisille kirjastoille tuottamansa palvelut. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii löytämään mallin, jolla yleisten kirjastojen aineistohankinta toimisi parhaiten. Syksyn 2018 aikana ministeriössä tarkastellaan lähemmin FinELibin roolia yleisten kirjastojen aineistohankinnassa. Yleiset kirjastot ovat osa FinELib-konsortiota ainakin vuoden 2019 ajan.

Tietosuojaliite on ollut syyskuun aikana kommenttikierroksella jäsenorganisaatioissa. Kommentointiaika oli lyhyt, joten siihen annettiin vielä lisää aikaa. Muutamissa jäsenten kommentteissa toivottiin mahdollisuutta antaa ohjeita henkilötietojen käsittelyyn ja mahdollisia ohjeita FinELib-toimisto tulee pyytämään konsortion jäseniltä. Ohjeet tulevat tietosuojaliitteen osaksi. Kokouksessa käytiin lähetekeskustelu tietosuojaliitteestä. Ohjausryhmällä ei ollut liitteeseen kommentoitavaa.

Päätös:

26.9.2018

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Palvelusopimus verkkoaineistojen hankinnasta hyväksyttiin. Ohjausryhmä sopi pitävänsä sähköpostikokouksen tietosuojaliitteestä lokakuun puolivälissä.

3. FinELibin toiminta- ja lisensiointiperiaatteet

FinELibin palvelusopimusten päivityksen yhteydessä on havaittu, että on ajankohtaista tarkastella myös FinELibin toimintaperiaatteiden ja lisensiointiperiaatteiden ajankohtaisuutta (Liite 6 ja 7).

Esitys:

Keskustellaan toimintaperiaatteiden ja lisensiointiperiaatteiden päivitystarpeista. FinELib-toimisto valmistelee keskustelun perusteella esityksen ohjausryhmän tulevaan kokoukseen.

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi kertoi, että palvelusopimusten päivityksen yhteydessä on tullut esiin FinELibin toiminta- ja lisensiointiperiaatteiden uusimistarpeet. Samalla on syytä miettiä voiko joitain palvelusopimuksen kommentteissa esille tulleita asioita toteuttaa palvelulupauksin.

Ohjausryhmä kävi keskustelua muutostarpeista. Periaatteissa tulisi huomioida läpinäkyvyys, julkaisukustannusten muutokset, siirtymäkausi, laajeneva käyttäjäkunta sekä pitkäaikaiskäyttö. Muutostarpeista todettiin, että toimintaympäristön muuttuessa myös lisensiointiperiaatteet muuttuvat.

Päätös:

FinELib-toimisto valmistelee esityksen toiminta- ja lisensiointiperiaatteiden päivitystarpeista ohjausryhmän seuraavaan kokoukseen.

4. Aineistoneuvottelutilanne

FinELibin neuvottelut vuoden 2018 lopussa päättyvien aineistosopimusten uusinnasta ovat alkaneet. Lehtipakettien osalta neuvotellaan sekä pääsystä aineistoon että avoimesta julkaisemisesta. Tutkimusrahoittajat ja korkeakoulut ovat ottaneet kantaa avoimuuden puolesta ja edellyttäneet nopeaa siirtymistä avoimeen julkaisemiseen. FinELib on myös aloittanut neuvottelut konsortion haluamista uusista aineistoista.

Esitys:

Arja Tuuliniemi esittelee aineistoneuvottelutilannetta, keskustellaan tilanteesta (Liite 8).

Keskustelu:

Arja esitteli aineistoneuvottelutilannetta ja kertoi Eurooppalaisten tutkimusrahoittajien yhteistyössä (Plan S) laatimista periaatteista. Plan S:llä ja UNIFIn FinELib-neuvotteluja tukevalla kannanotolla on suora vaikutus FinELib-neuvotteluihin.

Ohjausryhmässä keskusteltiin julkaisemisen kustannuksista ja niiden jakautumisesta, tutkimuksen arvioinnista, uusista avoimista julkaisukanavista sekä siitä että julkaisemisessa ja tutkimuksen arvioinnissa eletään nyt murroskautta. Arja Tuuliniemi totesi, että FinELibin strategiassa uudet OA-julkaisukanavat on aikataulutettu vuodelle 2019. Keskusteltiin myös

26.9.2018

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

siitä mitä voitaisiin tehdä jotta kotimaiset kustantajat tarjoaisivat e-aineistoja nykyistä enemmän ja paremmin ehdoin kirjastoille sekä siitä miten yleisten kirjastojen e-aineistohankintaa tulisi tukea.

5. Muut asiat

6. Tiedotusasiat

6.1. Palaute FinELibin uutiskirjeestä
ei palautetta

6.2. Nordic checklista <http://www.kb.se/bibliotek/centrala-avtal/Open-access/Checklist-for-Open-Access-terms/>

7. Seuraava kokous:

10.12.2018 klo 13-16

8. Kokouksen päättäminen:

kokous päättyi klo 16.00

LIITTEET

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja tiedoksi

https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/ohjausryhma_poytakirja_2_2018.pdf?version=1&modificationDate=1533213293437&api=v2

Liite 2. Palvelusopimus: kooste kommentaateista

Liite 3. Palvelusopimus: uusi sopimusluonnos

Liite 4. Palvelusopimus: tietosuojaliite

Liite 5. Palvelusopimus: tutkimuslaitosten palvelumaksut

Liite 6. FinELibin toimintaperiaatteet (<https://www.kiwi.fi/display/finelib/Toimintaperiaatteet>)

Liite 7. FinELibin lisensiointiperiaatteet

(https://www.kiwi.fi/pages/viewpage.action?pageId=38830703&preview=/38830703/66818478/FinELib_lisensiointiperiaatteet_2016.pdf)

Liite 8. Aineistoneuvottelutilanne